

Overzicht schakelklassen

Anne Luc van der Vegt en Karin Hoogeveen
Sardes, mei 2009

Om vast te stellen hoeveel schakelklassen er in Nederland zijn, heeft Sardes in april 2009 een e-mail enquête gehouden onder 152 gemeenten met een OAB-budget groter dan €100.000.¹ De vraagstelling van de quickscan was beperkt. Er is gevraagd naar de aantallen schakelklassen, niet naar de aantallen leerlingen in de schakelklas. Op basis van gegevens van het SCO Kohnstamm Instituut en het ITS kunnen we wel een schatting maken van het totaal leerlingen in de schakelklassen.

Respons

Van de 152 gemeenten die zijn benaderd, hebben er 108 gereageerd; dat is een respons van 71 procent. Hieronder geven we een overzicht van de respons voor verschillende categorieën gemeenten: G4, G27 en overige gemeenten.

Tabel 1 Respons

Gemeenten met OAB-budget	Aantal gemeenten	Respons	Netto Respons Pct.
G4	4	4	100%
G27	27	24	88%
Overige gemeenten	121	80	66%
Totaal	152	108	71%

We beschikken over gegevens van elk van de G4 en van bijna alle gemeenten van de G27. Onder de overige gemeenten is de respons iets lager. De gemeenten die niet hebben gereageerd, zijn vooral de kleinere gemeenten. We gaan er daarom vanuit dat het beeld dat de quickscan oplevert, behoorlijk compleet is. Onder de gemeenten die niet hebben gereageerd, zullen er waarschijnlijk niet veel zijn met schakelklassen.

Aantal gemeenten met schakelklassen

Alle G4- en G27-gemeenten hebben schakelklassen, maar niet van al deze gemeenten is een opgave van het aantal schakelklassen ontvangen. Van de overige gemeenten heeft ruim de helft (61 procent) schakelklassen. In de onderstaande tabel laten we zien sinds wanneer de gemeenten met schakelklassen werken.

Tabel 2a Gemeenten met en zonder schakelklassen (N= 108)

	G4		G27		Overige gemeenten		Totaal	
	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.
Geen schakelklassen					31	39%	31	29%

¹ Uit het OAB-budget kunnen gemeenten VVE en schakelklassen bekostigen. Voor gemeenten met een kleiner budget is het hoogstwaarschijnlijk niet haalbaar om een schakelklassen in te richten. Om die reden zijn niet alle gemeenten met een OAB-budget benaderd.

Wel schakelklassen	4	100%	24	100%	49	61%	77	71%
Totaal	4	100%	24	100%	80	100%	108	100%

Tabel 2b Startjaar schakelklassen (N= 77)

	G4		G27		Overige gemeenten		Totaal	
Schooljaar 2005/2006 (pilotjaar)	4	100%	11	46%	12	25%	27	35%
Schooljaar 2006/2007			6	25%	10	20%	16	21%
Schooljaar 2007/2008			5	21%	17	35%	22	29%
Schooljaar 2008/2009			2	8%	10	20%	12	16%
Totaal	4	100%	24	100%	49	100%	77	100%

De G4 en bijna de helft van de G27 zijn met de eerste schakelklassen gestart in het pilotjaar (schooljaar 2005/2006). De overige gemeenten zijn vaak nog wat later begonnen met een schakelklas.

Totaal aantal schakelklassen

De gemeenten die aan het onderzoek hebben meegewerkt, hebben samen in totaal 594 schakelklassen. In de G4 zijn er 219 schakelklassen, in de G27 zijn er 222 schakelklassen en in de overige gemeenten 153 schakelklassen. Aangezien niet alle benaderde gemeenten aan het onderzoek hebben meegewerkt, kunnen we ervan uitgaan dat het totale aantal schakelklassen in Nederland nog iets hoger ligt.

Om een indruk te geven van de spreiding van het aantal schakelklassen, geven we in de onderstaande tabel een frequentieverdeling.

Tabel 3 Aantal schakelklassen per gemeente

	G4		G27		Overige gemeenten		Totaal	
	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.
1					16	20%	16	21%
2			1	4%	10	13%	11	14%
3-5	1	25%	2	8%	17	21%	20	26%
6-10			13	54%	3	4%	16	21%
11-20			6	25%	3	4%	9	12%
>20	3	75%	1	4%			4	5%
Totaal	4	100%	23	96%	49	61%	76	100%

Aantal schakelklassen voor neveninstromers

Een deel van de schakelklassen is bedoeld voor neveninstromers. In totaal gaat het om tenminste 83 van de 594 schakelklassen (14%). Binnen de G4 gaat het om tenminste 23 schakelklassen. (In één G4-gemeente rekent men de neveninstroomgroepen niet meer onder de schakelklassen, van een andere gemeente is het aantal (ons) niet bekend.) In de G27 zijn er in totaal 42 schakelklassen voor neveninstromers, in de overige gemeenten 18 schakelklassen.

Hieronder geven we de frequentieverdeling.

Tabel 4 Aantal schakelklassen voor neveninstromers, per gemeente

Aantal schakelklassen	G4		G27		Overige gemeenten		Totaal	
	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.
0	1	25%	4	17%	34	43%	39	52%
1			7	29%	12	15%	19	25%
2			5	21%	3	4%	8	11%
3-5	1	25%	6	25%			7	9%
6-10			1	4%			1	1%
11-20	1	25%					1	1%
Totaal	3	75%	23	96%	49	61%	75	100%

Aantal schakelklassen in deeltijd, in voltijd en met verlengde schooldag

Er zijn drie varianten voor de organisatie van de schakelklas: in deeltijd, in voltijd en een verlengde-schooldagvariant. Aan de gemeenten is gevraagd hoeveel schakelklassen ze hebben van elk van de drie varianten

Deeltijdschakelklassen

In totaal zijn er 289 deeltijdschakelklassen (48 procent van de 594 schakelklassen). De G4 hebben samen 57 deeltijdschakelklassen. In de G27 zijn er 121 deeltijdschakelklassen. De overige gemeenten hebben in totaal 111 deeltijdschakelklassen.

Tabel 5 Aantal deeltijdschakelklassen, per gemeente

Aantal schakelklassen	G4		G27		Overige gemeenten		Totaal	
	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.
0			4	17%	16	20%	20	26%
1	1	25%	1	4%	7	9%	9	12%
2			1	4%	8	10%	9	12%
3-5			8	33%	13	16%	21	28%
6-10			6	25%	4	5%	10	13%
11-20	2	50%	3	13%	1	1%	6	8%
>20	1	25%					1	1%
Totaal	4	100%	23	96%	49	61%	76	100%

Voltijdschakelklassen

Er zijn in totaal 241 voltijdschakelklassen, iets minder dan het aantal deeltijdschakelklassen (41 procent van de 594 schakelklassen). Het grootste deel hiervan vinden we in de G4; samen hebben zij 131 voltijdschakelklassen. De G27 hebben 65 voltijdschakelklassen. De overige gemeenten hebben in totaal 45 voltijdschakelklassen.

Tabel 6 Aantal voltijdschakelklassen, per gemeente

Aantal schakelklassen	G4		G27		Overige gemeenten		Totaal	
	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.
0			6	25%	28	35%	34	45%
1			4	17%	8	10%	12	16%
2	1	25%	2	8%	4	5%	7	9%
3-5			6	25%	1	1%	7	9%
6-10			5	21%	3	4%	8	11%
11-20							0	0%
>20	3	75%					3	4%
Totaal	4	100%	23	96%	49	61%	76	100%

Schakelklassen met verlengde schooldag

Van deze derde variant zijn er relatief weinig schakelklassen, in totaal 54 (dat is 9 procent van het totaal aantal schakelklassen). De G4 hebben samen 11 schakelklassen volgens de verlengde-schooldagvariant. De G27 hebben 31 schakelklassen met verlengde schooldag. In de overige gemeenten zijn er in totaal 12 verlengde-schooldagschakelklassen.

Tabel 7 Aantal schakelklassen met verlengde schooldag, per gemeente

Aantal schakelklassen	G4		G27		Overige gemeenten		Totaal	
	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.	Abs.	Pct.
0			18	75%	37	46%	55	72%
1	2	50%	1	4%	3	4%	6	8%
2			1	4%	1	1%	2	3%
3-5	1	25%	1	4%	2	3%	4	5%
6-10	1	25%					1	1%
11-20							0	0%
>20			1	4%			1	1%
Totaal	4	100%	23	96%	49	61%	76	100%

Samenvatting

In de onderstaande tabel geven we een overzicht van alle aantallen schakelklassen, die in het voorafgaande zijn genoemd. We presenteren de totale aantallen schakelklassen, voor verschillende varianten, en de gemiddelde aantallen per gemeente.

Bij het berekenen van de gemiddelden hebben we de gemeenten *zonder* schakelklassen buiten beschouwing gelaten. De aantallen van de verschillende varianten tellen niet precies op tot het totaal, doordat we niet van alle gemeenten een volledige opgave van gegevens hebben gekregen.

Tabel 8 Aantal schakelklassen, totalen en gemiddelde aantallen per gemeente

	G4 (N = 4)		G27 (N = 23)		Overige gemeenten (N = 49)		Totaal (N = 76)	
	Totaal	Gem.	Totaal	Gem.	Totaal	Gem.	Totaal	Gem.
Schakelklassen voor neveninstromers	23	6	42	2	18	>1	83	1
Deeltijdschakelklassen	57	14	121	5	111	2	289	4
Voltijdschakelklassen	131	33	65	3	45	1	241	3
Schakelklassen met verlengde schooldag	11	3	31	1	12	>1	54	1
Totaal aantal schakelklassen	219	55	222	10	153	3	594	8

Uit het onderzoek naar de effecten van schakelklassen weten we hoeveel leerlingen er gemiddeld in een schakelklas zitten. Op basis van deze aantallen komen we tot de volgende schatting van het totaal aantal leerlingen in de schakelklas.

Tabel 9 Schatting van het totaal aantal leerlingen in de schakelklassen

	Aantal schakelklassen	Gem. aantal leerlingen per schakelklas*	Totaal aantal leerlingen in schakelklassen
G4	219	12,6	2.759
G27	222	9,4	2.087
Overige gemeenten	153	8,4	1.285
Totaal	594	10,5	6.237

* Bron: ITS/SCO Kohnstamm Instituut

We wijzen er op dat deze schatting vrijwel zeker een *onderschatting* is, aangezien de respons op ons onderzoek niet volledig is. Van de overige gemeenten heeft een derde niet aan de quickscan meegewerkt.